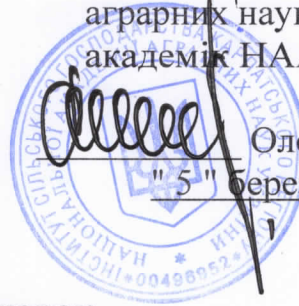

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України,
академік НААН

Олег СТАСІВ

" 5 " березня 2026 р.

Висновок

науково-методичної комісії

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації «Формування врожайності й посівних якостей
насіння сої в зоні Передкарпаття за різних технологій вирощування»
здобувача ступеня доктора філософії Мізерника Дмитра Васильовича
за спеціальністю 201 Агрономія
(галузь знань 20 аграрні науки та продовольство)**

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. Соя (*Glycine max* (L.) Merr.) належить до провідних та стратегічно важливих олійних культур України, займаючи значне місце у структурі посівних площ і валового виробництва зерна. Високий вміст повноцінного білка, олії та комплексу біологічно активних речовин зумовлює її важливу господарську, харчову та кормову цінність. Культура є одним із ключових джерел рослинного білка у світовому балансі продовольчих і кормових ресурсів, що зумовлює стале зростання попиту на її продукцію як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках. Формування високої продуктивності посівів сої визначається, насамперед, реалізацією генетичного потенціалу сортів у поєднанні з оптимізацією комплексу агротехнологічних заходів, спрямованих на раціональне використання природно-кліматичних ресурсів. Забезпечення ефективного поєднання генетичних, фізіологічних і агротехнічних чинників є основою стабільного зростання урожайності культури та покращення якісних показників продукції. Підвищення продуктивності сої й покращення якості її зерна залишається актуальним завданням сучасної аграрної науки, оскільки безпосередньо впливає на продовольчу безпеку держави та ефективність функціонування аграрного сектору. В умовах постійного оновлення сортового складу особливого значення набуває впровадження нових екологічно пластичних сортів, здатних забезпечувати стабільну врожайність у різних ґрунтово-кліматичних умовах України. Це створює передумови для подальшого

розширення ареалу вирощування культури, у тому числі в регіонах, які раніше вважалися недостатньо придатними для її культивації.

Одним із пріоритетних напрямів інтенсифікації виробництва сої є вдосконалення технологій її вирощування на основі впровадження інноваційних елементів агротехнологій. До таких належить застосування сучасних регуляторів росту, біопрепаратів, інокулянтів, мікродобрив і високоефективних засобів захисту рослин. Їх комплексне використання сприяє оптимізації ростових процесів, підвищенню продуктивності посівів, поліпшенню якості насіння та зниженню впливу стресових абіотичних і біотичних чинників середовища.

Вагомий внесок у селекцію високопродуктивних сортів сої та вдосконалення технологій її вирощування зробили українські вчені, серед яких – А. О. Бабич, В. Ф. Петриченко, В. Г. Михайлов, О. З. Щербина, В. І. Січкара та інші. Водночас результати наукових досліджень потребують подальшого розвитку з урахуванням специфічних ґрунтово-кліматичних умов Передкарпатського регіону, де питання адаптації сортів і вдосконалення технологічних прийомів вирощування вивчені недостатньо.

Раніше обмежене поширення сої у Передкарпатті зумовлювалося недостатньою сумою ефективних температур, надмірною кількістю опадів та коротким періодом вегетації, що ускладнювало формування повноцінного врожаю. Проте в останні десятиліття спостерігаються суттєві зміни клімату, які проявляються у підвищенні середньорічних температур і зниженні кількості опадів у вегетаційний період. Такі кліматичні трансформації створили сприятливі умови для розширення ареалу вирощування сої в регіоні, що обґрунтовує доцільність та наукову значущість проведення досліджень, спрямованих на оцінку продуктивності сортів і вдосконалення технологічних елементів їх вирощування в умовах Передкарпаття.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами Інституту та відділу насінництва та насіннезнавства. Дослідження виконано відповідно до тематичних програм, планів, завдань Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН впродовж 2021–2023 рр., ПНД «Використання аграрного ресурсно-виробничого потенціалу Карпатського регіону в умовах реалізації євроінтеграційних пріоритетів (Сталий розвиток Карпатського регіону в умовах реалізації євроінтеграційних пріоритетів)», завдання «Удосконалення технології вирощування нових сортів олійних культур з метою реалізації їх генетичного потенціалу в умовах Карпатського регіону» (№ ДР 0120U105630); 2024–2025 рр. ПНД «Використання аграрного ресурсно-виробничого потенціалу Карпатського регіону в умовах реалізації євроінтеграційних пріоритетів (Сталий розвиток Карпатського регіону в умовах реалізації євроінтеграційних пріоритетів), завдання «Розробити ефективні агрозаходи вирощування олійних культур в умовах Карпатського регіону» (№ ДР 0123U105039).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Автором опрацьована наукова література вітчизняних та зарубіжних дослідників, узагальнена інформація з мережі Інтернет за темою дисертації,

визначена мета, сформульовані завдання та програма досліджень, здійснено планування та проведення польових дослідів і спостережень. Отримані експериментальні дані проаналізовані, зроблена статистична обробка даних, сформульовані висновки та рекомендації виробництву.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій. Аспірант Мізерник Д. В. особисто провів польові та лабораторні дослідження. На основі одержаного експериментального матеріалу підготовлено дисертаційну роботу. Основні результати дослідження за матеріалами дисертації опубліковано в восьми наукових працях. Апробацію матеріалів дисертації засвідчують три тези доповідей.

За аналізу отриманих результатів аспірантом було застосовано засоби програмного забезпечення StatiStica. Достовірність даних підтверджена достатнім обсягом спостережень та використанням надійних методів статистичної обробки даних.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру.

Наукова новизна отриманих аспірантом даних полягає в тому, що уперше обґрунтовано наукові принципи формування продуктивності нових сортів сої та удосконалено різні типи технологій вирощування (базова, інтенсивна та біологізована), що дало змогу розробити стратегію оновлення сортового складу на дерново-підзолистих поверхнево-оглеєних ґрунтах Карпатського регіону. Визначено параметри адаптивності та продуктивності сортів вітчизняної і іноземної селекції: Перепілочка, Інгуз, ЕС Інструктор і ОАЦ Аклайм. Розкрито ступінь реалізації продуктивності сортів за зерною і насінневою продуктивністю. Встановлено агротехнічну цінність культури за масою кореневих залишків у ґрунті, симбіотичним апаратом та фотосинтетичними можливостями сортів. Визначено вихід сирого протеїну, жиру з 1 га та посівні якості насіння (маса 1000 насінин, енергія проростання, лабораторна схожість, фракційний склад). Виявлено кореляційні зв'язки між параметрами продуктивності рослин і якістю насіння та встановлено частку впливу досліджуваних факторів. Проведено економічний аналіз ефективності вирощування насіння сортів сої залежно від розроблених елементів технологій. Удосконалено підходи до методів прискороного розмноження насіння сої. Подальшого розвитку набули наукові положення щодо кореляційних зв'язків між елементами структури врожаю та показниками насінневої продуктивності і посівних якостей насіння.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації:

Статті у наукових виданнях, включених до переліку фахових видань України:

1. Мізерник Д. В. Сучасний стан та перспективи вирощування сої в світі і Україні. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2024. Вип. 76 (1). С. 36–47. DOI: [https://doi.org/10.32636/01308521.2024-\(76\)-1-4](https://doi.org/10.32636/01308521.2024-(76)-1-4)

2. Мізерник Д. В. Зміна морфологічних показників і продуктивності сортів сої за різних технологій вирощування в зоні Передкарпаття. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2025. Вип. 77 (1). С. 100–110.

DOI: [https://doi.org/10.32636/01308521.2025-\(77\)-1-9](https://doi.org/10.32636/01308521.2025-(77)-1-9)

3. Мізерник Д. В. Вплив технологій вирощування на формування азотфіксуючого потенціалу сортів сої. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2025. Вип. 77 (2). С. 73–84.

DOI: [https://doi.org/10.32636/01308521.2025-\(77\)-2-7](https://doi.org/10.32636/01308521.2025-(77)-2-7)

4. Волощук І. С., Глива В. В., Волощук М. Ю., Случак О. М., Герешко Г. С., Бугрин О. М., Мізерник Д. В. Економічне обґрунтування технологій вирощування насіння сої в Карпатському регіоні. *Агронаука і практика*. 2026. Вип. 5. Ч. 1. С. 39–45.

DOI: : [https://doi.org/10.32636/agroscience.2026-\(5\)-1-6](https://doi.org/10.32636/agroscience.2026-(5)-1-6)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Мізерник Д. В. Продуктивність сортів сої в зоні Прикарпаття за погодних умов 2023 року. Матеріали XII Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених «Актуальні проблеми агропромислового виробництва України: виклики і шляхи розвитку в умовах війни і повоєнної відбудови» (с. Оброшине, 23 листоп. 2023 р.). Львів-Оброшине, 2023. С. 86–87.

6. Мізерник Д. В. Тривалість проходження фаз вегетації за базової технології вирощування сортів сої. Матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених «Актуальні проблеми агропромислового виробництва України: стратегії стійкості сільськогосподарського сектору під час війни та у післявоєнний період» (с. Оброшине, 19 листоп. 2024 р.). Львів-Оброшине, 2024. С. 77–79.

7. Мізерник Д., Волощук І. Польова схожість насіння сої залежно від технологій вирощування. Матеріали міжнародної наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми сучасного землеробства, рослинництва і тваринництва», присвяченої 100-річчю від дня народження доктора біологічних наук, академіка УААН, заслуженого діяча наук України, директора Науково-дослідного інституту землеробства і тваринництва західних районів УРСР з 1969 до 1987 рр. Ф. Ю. Палфія (03.03.1925–31.12.1996) (с. Оброшине, 25 червня 2025 р.). Оброшине, 2025. С. 132–133.

DOI: <https://doi.org/10.32636/9786178433048/1>

Рекомендації:

8. Ефективні агрозаходи вирощування олійних культур в умовах Карпатського регіону (рекомендації) / І. С. Волощук та ін. [І. С. Волощук, О. П. Волощук, В. В. Глива, Г. Я. Біловус, Ю. В. Воробйова, М. Ю. Волощук, Х. В. Білоніжко, О. М. Случак, Г. С. Герешко, Д. В. Мізерник, М. Є Штанько]. Оброшине : [Б. в.], 2025. 48 с.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

Основні положення дисертаційної роботи були представлені та обговорені під час щорічних звітних атестацій аспірантів, а також на засіданнях методичних комісій Інституту сільського господарства Карпатського регіону

НААН (с. Оброшине, 2023-2025 рр.). Результати досліджень були оприлюднені та пройшли апробацію на науково-практичних конференціях, зокрема на XII Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених «Актуальні проблеми агропромислового виробництва України: виклики і шляхи розвитку в умовах війни і повоєнної відбудови» (с. Оброшине, 23 листопада 2023 р.), XIII Всеукраїнській конференції молодих вчених з аналогічною тематикою (с. Оброшине, 19 листопада 2024 р.) та Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій 100-річчю від дня народження доктора біологічних наук, академіка УААН, заслуженого діяча наук України, директора Науково-дослідного інституту землеробства і тваринництва західних районів УРСР з 1969 до 1987 рр. Ф. Ю. Палфія (03.03.1925–31.12.1996) (с. Оброшине, 25 червня 2025 р.).

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати. Матеріали дисертаційної роботи можуть бути використані в освітньому процесі для формування навчальних курсів агрономії та господарствами різних організаційно-правових форм, які займаються вирощуванням сої.

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані: полягає у визначенні найбільш продуктивних сортів сої вітчизняної та іноземної селекції, а також у розробці вдосконалених технологій їх вирощування на насіння для забезпечення стабільно високої врожайності зерна та насіння. Це сприятиме виробленню достатньої кількості базового насіння для розширення посівних площ у регіоні.

Фахівцям сільськогосподарських підприємств, які займаються вирощуванням сої запропоновано рекомендації «Ефективні агрозаходи вирощування олійних культур в умовах Карпатського регіону, 2025 р.».

Впровадження удосконалених технологій вирощування сортів сої проведено в господарствах різних організаційно-правових форм регіону. ТОВ «Західні аграрні традиції» (с. Дмитре, Львівський р-н, Львівська обл.) – 50,0 га. Назва завершеної наукової розробки: Агробіологічна ефективність біологізованих технологічних підходів у насінництві сої. Рівень рентабельності виробництва насіння сої сорту ОАЦ Аклайм становив 246 %, ЕС Інструктор – 241 %. За собівартості 1 т еліти відповідно 7,21 і 7,38 тис. грн.

ФГ «Прометей» (с. Перерив, Коломийський р-н Ів.-Франківської обл.) – 50,0 га. Назва завершеної наукової розробки: Оцінка ефективності застосування біологізованої технології у процесі вирощування насіння сої. Рівень рентабельності виробництва насіння сої сорту ОАЦ Аклайм становив 250 %, ЕС Інструктор – 246 %. За собівартості 1 т еліти відповідно 7,14 і 7,31 тис. грн.

Впровадження удосконалених технологій вирощування сортів сої проведено в господарствах різних організаційно-правових форм регіону. ТОВ «Західні аграрні традиції» (с. Дмитре, Львівський р-н, Львівська обл.) – 50,0 га. Назва завершеної наукової розробки: Агробіологічна ефективність біологізованих технологічних підходів у насінництві сої. Рівень рентабельності

виробництва насіння сої сорту ОАЦ Аклайм становив 246 %, ЕС Інструктор – 241 %. За собівартості 1 т еліти відповідно 7,21 і 7,38 тис. грн.

ФГ «Прометей» (с. Перерив, Коломийський р-н Ів.-Франківської обл.) – 50,0 га. Назва завершеної наукової розробки: Оцінка ефективності застосування біологізованої технології у процесі вирощування насіння сої. Рівень рентабельності виробництва насіння сої сорту ОАЦ Аклайм становив 250 %, ЕС Інструктор – 246 %. За собівартості 1 т еліти відповідно 7,14 і 7,31 тис. грн.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Матеріали дисертації викладено у логічний спосіб з дотриманням наукового стилю викладення та відповідають вимогам МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, зі змінами).

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

11. З урахуванням зазначеного, на науково-методичній комісії з рослинництва Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України ухвалили:

11.1. Дисертація Мізерника Дмитра Васильовича «Формування врожайності й посівних якостей насіння сої в зоні Передкарпаття за різних технологій вирощування» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретні наукові завдання: вдосконалення системи оцінки й добору високопродуктивних сортів сої, адаптованих до ґрунтово-кліматичних умов Передкарпатського регіону та встановленні особливості взаємодії сортових характеристик із технологічними елементами вирощування культури.

11.2. За матеріалами дисертації опубліковано 8 наукових праць, із них 4 статті у фахових виданнях, затверджених МОН України, Апробацію матеріалів дисертації засвідчують три тези доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях. Одна рекомендація сільськогосподарському виробництву.

11.3. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, зі змінами).

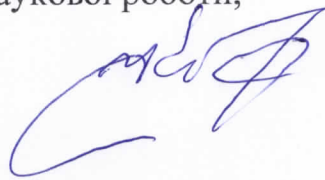
11.4. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей дисертаційна робота Мізерника Дмитра Васильовича «Формування врожайності й посівних

якостей насіння сої в зоні Передкарпаття за різних технологій вирощування» рекомендується для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 201 Агрономія.

За затвердження висновку проголосували:

за – 23 особи,
проти – немає,
утримались – немає.

Голова науково-методичної комісії
з питань рослинництва,
перший заступник директора з наукової роботи,
доктор с.-г. наук, професор,
член-кореспондент НААН

Григорій КОНИК

Рецензенти:

Завідувач відділу селекції
сільськогосподарських культур,
доктор с.-г. наук.

Роман ІЛЬЧУК

завідувач відділу технологій у рослинництві,
кандидат с.-г. наук.

Наталія РУДАВСЬКА

Відповідальний у НМК за атестацію PhD

Віра ГАДЗАЛО

" 5 " березня 2026 р.